ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Факультет суспільних і прикладних наук
Факультет медицини

Кафедра психології
Кафедра фізичної терапії та реабілітації

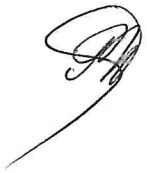
ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-методичної роботи
_____ Ярослав ШТАНЬКО
«01» вересня 2026 р.

ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

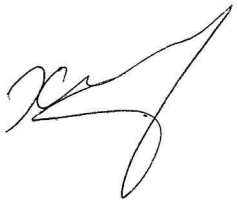
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Спеціальність:	I7 Терапія та реабілітація
Освітньо-професійна програма:	«Фізична терапія»
Освітній рівень:	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська
Семестр викладання	1

Івано-Франківськ
2026

РОЗРОБНИК:
Старший викладач кафедри психології Яна ГАПОЧКА

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри психології
протокол № 1 від 28.08.2026 р.
завідувач кафедри Олена ХАЛІК

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 31.08.2026 р.

e-mail	yana.hapochka@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	Кафедра психології, ауд.316
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни «Основи педагогіки і психології»

Навчальна дисципліна «Основи педагогіки і психології» спрямована на формування базових психолого-педагогічних знань, необхідних для розуміння психічної діяльності, особистості, поведінки та навчання людини в контексті фізичної терапії. Курс охоплює загальні психологічні закономірності, психологічні аспекти здоров'я, хвороби й реабілітації, а також педагогічні засади пояснення, інструктування та формування практичних умінь.

Вивчення дисципліни орієнтоване на розвиток готовності до пацієнтоцентричної взаємодії, урахування індивідуальних особливостей пацієнтів/клієнтів, підтримання їхньої мотивації та участі у реабілітаційному процесі, навчання членів родини й співпраці у мультидисциплінарній команді.

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів системи базових психолого-педагогічних знань та початкових умінь їх застосування для розуміння психологічних особливостей людини, організації пацієнтоцентричної професійної взаємодії, навчання пацієнтів/клієнтів і членів їхніх родин та підтримання їхньої активної участі у процесі фізичної терапії.

Основними **завданнями** дисципліни є:

1) сформувати систему базових психолого-педагогічних знань про психіку, особистість, поведінку та навчання людини, необхідних у практиці фізичної терапії;

2) розкрити психолого-педагогічні чинники здоров'я, хвороби, реабілітації, мотивації та участі пацієнта/клієнта у відновленні;

3) розвивати здатність ураховувати індивідуальні, вікові, соціальні та когнітивні особливості людини у професійному спілкуванні та пацієнтоцентричній взаємодії;

4) сформувати початкові вміння пояснювати, інструктувати та навчати пацієнтів/клієнтів, членів їхніх родин і опікунів;

5) сприяти формуванню етичної професійної позиції, готовності до міжособистісної взаємодії, співпраці у мультидисциплінарній команді, рефлексії та саморегуляції.

У результаті вивчення дисципліни здобувач повинен **знати**:

- предмет, основні поняття, закономірності та методи психології і педагогіки;
- основні закономірності функціонування психіки, розвитку особистості та регуляції поведінки людини;
- психологічні аспекти здоров'я, хвороби й реабілітації, механізми стресу, адаптації та мотивації;
- індивідуальні, вікові, соціальні й когнітивні особливості людини та способи їх урахування у професійній взаємодії;
- основні принципи, методи і форми навчання, інструктування та формування практичних умінь;
- психологічні й педагогічні засади професійного спілкування, пацієнтоцентричної взаємодії та співпраці у мультидисциплінарній команді;
- засади саморегуляції та збереження психологічного благополуччя фахівця.

У результаті вивчення дисципліни здобувач повинен **вміти**:

- використовувати базові психологічні й педагогічні поняття для аналізу поведінки, станів і особливостей взаємодії людини;

- враховувати індивідуальні, вікові, соціальні та когнітивні особливості пацієнтів/клієнтів;
- встановлювати професійний контакт і застосовувати базові прийоми вербального та невербального спілкування;
- доступно пояснювати інформацію, проводити інструктаж і добирати способи навчання відповідно до потреб та можливостей пацієнта/клієнта;
- визначати психологічні й педагогічні чинники мотивації та участі людини у реабілітаційному процесі;
- взаємодіяти з пацієнтом/клієнтом, його родиною та членами мультидисциплінарної команди з дотриманням етичних принципів;
- аналізувати власні професійні реакції, застосовувати базові прийоми саморегуляції та визначати напрями подальшого розвитку.

Компетентності та програмні результати навчання, формуванню яких сприяє вивчення навчальної дисципліни «Основи педагогіки і психології», наведено відповідно до ОПП «Фізична терапія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю І7 «Терапія та реабілітація», спеціалізацією І7.01 «Фізична терапія», введеної в дію з 1 вересня 2026 року.

Дисципліна забезпечує формування психолого-педагогічної складової визначених компетентностей і програмних результатів навчання.

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ІК. Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми професійної діяльності фізичного терапевта з відновлення порушених рухових та пов'язаних з ними функцій опорно-рухового апарату, нервової, серцево-судинної та дихальної систем, які забезпечують активність та участь осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп. ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 02. Здатність застосувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 06. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 07. Здатність до міжособистісної взаємодії. СК 02. Здатність враховувати у практичній діяльності медико-біологічні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти, пов'язані з практикою фізичної терапії. СК 08. Здатність ефективно спілкуватися, зокрема навчати пацієнта/клієнта, його родину й опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та обмежень життєдіяльності та популяризувати здоровий спосіб життя.	РН 03. Дотримуватися етики професійного спілкування, діяти етично, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності. РН 07. Застосовувати знання медико-біологічних, психолого-педагогічних, соціальних аспектів у практиці фізичної терапії; виявляти та враховувати зв'язки різних елементів. РН 13. Провадити пацієнтоцентричну практичну діяльність за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики. РН 16. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, зокрема у мультидисциплінарній команді. РН 17. Проводити інструктаж та навчання пацієнтів/клієнтів, членів їхніх родин, опікунів.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	**1**		
Семестр	**1**		
Кількість кредитів ЄКТС	**3**		
Аудиторні навчальні заняття		**денна форма**	**заочна форма**
	лекції	**16 годин**	**–**
	семінари, практичні	**20 годин**	**–**
Самостійна робота		**54 годин**	**–**
Форма підсумкового контролю	**Екзамен**		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
Не передбачено	Реабілітаційна психологія Медична етика та деонтологія. Основи діяльності мультидисциплінарної команди. Професійне мислення фахівця з реабілітації. Реабілітація у військовій медицині; виробнича (клінічна) практика.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Змістовий модуль 1. Психологічні закономірності поведінки, здоров'я та відновлення

Тема 1. Психологія поведінки та діяльності людини (2 год)

Психологія як наука. Значення психологічних знань у фізичній терапії. Психіка, її функції та основні форми прояву. Свідомість та її основні характеристики. Поведінка і діяльність як форми активності людини. Взаємозв'язок потреб, мотивів, цілей і дій. Людина як суб'єкт активності

та участі. Межі застосування психологічних знань у професійній діяльності фахівця з фізичної терапії.
Питання для самостійного вивчення. Спостереження, бесіда та аналіз повідомлень людини як способи отримання психологічної інформації у професійній діяльності. Обмеження психологічної інтерпретації поведінки пацієнта/клієнта.

Тема 2. Психічні процеси та їх роль у діяльності людини (2 год)
Загальна характеристика психічних процесів. Пізнавальні процеси та їх роль у сприйманні, опрацюванні, запам'ятовуванні та використанні інформації. Емоції як форма оцінювання ситуації та регуляції поведінки. Воля, самоконтроль і цілеспрямованість діяльності. Взаємозв'язок пізнавальних, емоційних і вольових процесів у поведінці та діяльності людини. Урахування особливостей психічних процесів під час спілкування, пояснення та інструктування пацієнта/клієнта.

Питання для самостійного вивчення. Відчуття, сприймання, увага, пам'ять і мислення: визначення, основні види та властивості. Емоційні стани людини. Структура вольової дії.

Тема 3. Психологічні аспекти захворювання та відновлення (2 год)
Біопсихосоціальний підхід до розуміння здоров'я, захворювання та відновлення. Взаємозв'язок психічного і соматичного: психосоматичні та соматопсихічні впливи. Суб'єктивна картина захворювання: сприймання людиною свого стану, болю і функціональних обмежень. Психологічна адаптація до змін стану здоров'я. Мотивація, самоефективність, копінг-стратегії та психологічні ресурси як чинники відновлення. Психологічні бар'єри участі у реабілітаційному процесі.
Питання для самостійного вивчення. Стрес як чинник зміни психічного і соматичного стану. Психічні та тілесні прояви стресу. Індивідуальні способи подолання стресових ситуацій.

Змістовий модуль 2. Психолого-педагогічні засади взаємодії та навчання у фізичній терапії

Тема 4. Психологія спілкування у фізичній терапії (2 год)
Спілкування як складова професійної діяльності. Комунікативна, інтерактивна і перцептивна сторони спілкування. Вербальні та невербальні

засоби комунікації. Психологічні умови встановлення професійного контакту. Активне слухання, емпатія та комунікативний зворотний зв'язок. Психологічні та комунікативні бар'єри у спілкуванні. Етичні вимоги до професійного спілкування.

Питання для самостійного вивчення. Професійні межі, конфіденційність, конфлікт інтересів і доброчесність у взаємодії з пацієнтом/клієнтом. Особливості професійного спілкування з використанням цифрових засобів.

Тема 5. Індивідуалізація професійної взаємодії у фізичній терапії (2 год)

Індивідуальний і диференційований підходи у професійній взаємодії. Вікові, когнітивні, емоційні та соціокультурні особливості пацієнта/клієнта. Вплив життєвого досвіду, стану здоров'я і функціональних обмежень на сприймання інформації та поведінку людини. Урахування індивідуальних потреб і можливостей пацієнта/клієнта у професійній взаємодії. Психологічна чутливість, недискримінаційність та запобігання упередженням і стигматизації.

Питання для самостійного вивчення. Принципи травма-інформованої комунікації з людьми, які пережили ***травматичні події****.* Вплив стереотипів на професійні рішення.

Тема 6. Пацієнтоцентрична взаємодія у реабілітаційному процесі (2 год)

Сутність пацієнтоцентричного підходу. Партнерська модель професійної взаємодії. Виявлення потреб, очікувань і життєвих пріоритетів пацієнта/клієнта. Залучення людини до визначення цілей і ухвалення рішень щодо реабілітації. Підтримання самостійності, відповідальності та активної участі пацієнта/клієнта у реабілітаційному процесі. Взаємодія з родиною та опікунами. Особливості співпраці в мультидисциплінарній команді.

Питання для самостійного вивчення. Моделі спільного ухвалення рішень. Розподіл ролей і відповідальності між пацієнтом/клієнтом, його родиною та членами мультидисциплінарної команди.

Тема 7. Організація навчання пацієнтів/клієнтів і членів їхніх родин (2 год)

Навчання як складова професійної діяльності фахівця з фізичної терапії. Пацієнт/клієнт як суб'єкт навчання. Основні закономірності та принципи навчання. Визначення освітніх потреб, навчальних можливостей і готовності людини до навчання. Формулювання навчальної мети й очікуваних результатів. Добір і структурування змісту, методів і засобів навчання. Пояснення та інструктування. Перевірка розуміння за допомогою методу зворотного пояснення. Навчання членів родини й опікунів самообслуговуванню, догляду, профілактиці ускладнень і безпечній підтримці пацієнта/клієнта.

Питання для самостійного вивчення. Предмет і завдання педагогіки. Взаємозв'язок психології та педагогіки. Андрагогічні засади навчання дорослих. Медична грамотність пацієнта/клієнта. Використання наочних і цифрових навчальних матеріалів.

Тема 8. Навчання рухових дій у фізичній терапії (2 год)

Рухова дія як предмет навчання у фізичній терапії. Етапи формування рухового вміння і навички. Пояснення та демонстрація рухової дії. Умови ефективного практичного відпрацювання. Повторення, варіювання і перенесення засвоєної дії. Педагогічний зворотний зв'язок і корекція помилок. Оцінювання сформованості рухової дії. Підготовка пацієнта/клієнта до безпечного самостійного виконання вправ.

Питання для самостійного вивчення. Види організації практичного відпрацювання рухових дій. Форми, зміст і частота зворотного зв'язку на різних етапах формування рухового вміння.

Зміст практичних занять

Змістовий модуль 1. Психологічні закономірності поведінки, здоров'я та відновлення

Тема 1. Аналіз поведінки та діяльності людини у професійних ситуаціях (2 год)

Аналіз навчальних ситуацій із практики фізичної терапії. Визначення потреб, мотивів, цілей і дій учасників ситуації. Розмежування спостережуваних фактів, повідомлень людини та припущень фахівця. Визначення меж психологічної інтерпретації поведінки пацієнта/клієнта. Формулювання обґрунтованих висновків без необґрунтованого психологічного діагностування.

Завдання для самостійної роботи. Проаналізувати запропоновану ситуацію: визначити спостережувані факти, потреби й мотиви учасників, а також припущення, які потребують додаткової перевірки.

Тема 2. Урахування психічних процесів у спілкуванні та інструктуванні (2 год)

Аналіз впливу сприймання, уваги, пам'яті, мислення, емоційного стану та самоконтролю на розуміння і виконання рекомендацій. Визначення можливих когнітивних та емоційних бар'єрів. Добір способів подання інформації відповідно до стану й можливостей людини. Перетворення складного професійного повідомлення на доступне, чітке та послідовне пояснення.

Завдання для самостійної роботи. Адаптувати запропоновану інструкцію для пацієнта/клієнта, який має труднощі з концентрацією уваги, запам'ятовуванням або розумінням інформації. Обґрунтувати внесені зміни.

Тема 3. Психологічні особливості переживання захворювання та функціональних обмежень (2 год)

Аналіз суб'єктивного сприймання захворювання, болю та функціональних обмежень. Визначення психологічних, соціальних і ситуаційних чинників, які впливають на стан та поведінку людини. Аналіз способів адаптації до змін стану здоров'я. Визначення психологічних ресурсів і копінг-стратегій пацієнта/клієнта. Добір професійно коректних способів підтримки в межах компетентності фахівця з фізичної терапії.

Завдання для самостійної роботи. Проаналізувати навчальну ситуацію за біопсихосоціальним підходом і визначити чинники, які можуть сприяти відновленню або ускладнювати його.

Тема 4. Мотивація та активна участь пацієнта/клієнта у відновленні (2 год)

Визначення внутрішніх і зовнішніх чинників мотивації. Аналіз причин зниження активності, нерегулярного виконання рекомендацій або відмови від участі у фізичній терапії. Виявлення мотиваційних бар'єрів, ресурсів і проявів самоефективності. Формулювання реалістичних цілей. Добір способів підтримання активної участі пацієнта/клієнта та надання підтримувального зворотного зв'язку.

Завдання для самостійної роботи. Розробити план підтримання участі пацієнта/клієнта у відновленні: визначити можливі бар'єри, ресурси, досяжну мету та способи підтримувального зворотного зв'язку.

Змістовий модуль 2. Психолого-педагогічні засади взаємодії та навчання у фізичній терапії

Тема 5. Встановлення професійного контакту та активне слухання (2 год)

Моделювання початку професійної взаємодії з пацієнтом/клієнтом. Відпрацювання відкритих і закритих запитань, уточнення, перефразування, резюмування та відображення емоцій. Аналіз вербальних і невербальних засобів комунікації. Виявлення комунікативних бар'єрів. Надання зрозумілого та коректного зворотного зв'язку.

Завдання для самостійної роботи. Скласти сценарій короткої первинної бесіди з пацієнтом/клієнтом, передбачивши встановлення контакту, з'ясування потреб, уточнення інформації та завершення розмови.

Тема 6. Індивідуалізація професійного спілкування (2 год)

Аналіз ситуацій взаємодії з людьми, різними за віком, рівнем освіти, соціальними, культурними, психологічними та когнітивними особливостями. Адаптація темпу, обсягу, форми і складності повідомлення до потреб та можливостей співрозмовника. Виявлення проявів упередженого, дискримінаційного або стигматизувального ставлення. Добір способів недискримінаційної та травма-інформованої комунікації.

Завдання для самостійної роботи. Розробити два варіанти повідомлення однакового змісту для пацієнтів/клієнтів із різними віковими або когнітивними особливостями. Пояснити відмінності між ними.

Тема 7. Етична та пацієнтоцентрична професійна взаємодія (2 год)

Аналіз навчальних ситуацій, пов'язаних із повагою до гідності, автономії та права людини брати участь в ухваленні рішень. Розгляд питань конфіденційності, професійних меж, добровільності та інформованої згоди. Виявлення потреб, очікувань і життєвих пріоритетів пацієнта/клієнта. Узгодження цілей фізичної терапії. Визначення етично прийнятних способів дій у ситуаціях розбіжності позицій.

Завдання для самостійної роботи. Письмово проаналізувати запропоновану ситуацію: визначити учасників та їхні інтереси, відповідні етичні вимоги, можливі способи дій і обґрунтувати найбільш прийнятне рішення.

Тема 8. Взаємодія з родиною, опікунами та мультидисциплінарною командою (2 год)

Аналіз ролей пацієнта/клієнта, членів родини, опікунів і фахівців мультидисциплінарної команди. Розмежування професійних завдань і відповідальності. Моделювання обговорення потреб, цілей та результатів фізичної терапії. Представлення й аргументування власної професійної позиції. Аналіз ситуацій розбіжності очікувань. Узгодження дій і визначення меж обміну інформацією між учасниками взаємодії.

Завдання для самостійної роботи. Скласти схему взаємодії учасників запропонованої реабілітаційної ситуації: визначити їхні ролі, потреби в інформації, відповідальність і способи професійної комунікації.

Тема 9. Планування та проведення навчання пацієнта/клієнта (2 год)

Визначення освітніх потреб, навчальних можливостей і готовності людини до навчання. Формулювання навчальної мети та очікуваного результату. Добір і структурування змісту інструктажу. Вибір методів і засобів навчання відповідно до потреб пацієнта/клієнта. Підготовка та проведення короткого навчального пояснення. Перевірка розуміння за допомогою методу зворотного пояснення. Надання коректного зворотного зв’язку.

Завдання для самостійної роботи. Підготувати план короткого інструктажу для пацієнта/клієнта або члена родини: визначити мету, очікуваний результат, зміст, послідовність дій, спосіб пояснення та перевірки розуміння.

Тема 10. Навчання рухової дії та корекція помилок (2 год)

Моделювання навчання простої безпечної рухової дії, яка не потребує клінічної кваліфікації. Відпрацювання послідовності «пояснення – демонстрація – виконання – зворотний зв’язок – повторне виконання». Добір обсягу, темпу й послідовності інструкції. Спостереження за виконанням рухової дії. Виявлення і коректне пояснення помилок. Оцінювання засвоєння дії та готовності людини до її безпечного самостійного виконання.

Завдання для самостійної роботи. Розробити покрокову інструкцію з виконання простої безпечної рухової дії, передбачивши пояснення мети, демонстрацію, критерії правильного виконання, типові помилки та спосіб перевірки засвоєння.

Примітка. Практичні завдання виконуються на матеріалі навчальних ситуацій, у парах або малих групах і не передбачають самостійної роботи здобувачів із реальними пацієнтами/клієнтами.

Зміст самостійної роботи здобувачів

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни:

Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, у т.ч.:	54	–
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	8	–
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	10	–
Виконання письмових завдань до практичних занять	12	–
Підготовка до поточного контролю	8	–
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	16	–

ПОЛІТИКА КУРСУ

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань здобувачів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з "Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти". Ознайомитись з документом можна за посиланням.

2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за покликанням.

3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно "Положення про організацію освітнього процесу" здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (екзамену), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на

мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за покликанням.

4) щодо дотримання академічної доброчесності

"Положення про академічну доброчесність" закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за покликанням. Ознайомитись з "Політикою академічної доброчесності" - за покликанням.

5) щодо використання штучного інтелекту

"Положення про академічну доброчесність" визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за покликанням. "Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів" містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за покликанням.

Під час вивчення дисципліни «Основи педагогіки і психології»:
1) ШІ дозволено використовувати для структурування матеріалу, мовного редагування та оформлення власних робіт;
2) отриману інформацію необхідно перевіряти за достовірними джерелами, а використання ШІ – зазначати в роботі;
3) заборонено видавати згенеровані відповіді за власний аналіз професійних ситуацій, етичних дилем чи особистісну рефлексію;
4) не допускається завантаження персональних даних і конфіденційної інформації про інших осіб;
5) під час аудиторних, контрольних робіт та екзаменаційного тестування використання ШІ заборонено, якщо інше не передбачено умовами завдання.

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо, окрім виробничої необхідності. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за

винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анульовується без права перескладання. Ознайомитись з відповідним документом можна за посиланням.
Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за покликанням.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Основи педагогіки і психології» здобувачами надається можливість перерахування неформальної освіти. Отриманий здобувачем сертифікат про проходження відповідного курсу є підставою для звернення щодо визнання результатів навчання; рішення приймається з урахуванням відповідності змісту, результатів навчання та обсягу відповідної частини освітнього компонента.

№ п/п	Перелік сертифікованих (безкоштовних) онлайн-курсів	Перелік тем, які можуть бути перераховані (за умови наявності сертифіката на ім'я та прізвище здобувача(ки))
1.	**Здорове спілкування:** https://prometheus.org.ua/prometheus-free/healthy-communication	Окремі результати навчання за темами практичних занять 5 «Встановлення професійного контакту та активне слухання», 7 «Етична та пацієнтоцентрична професійна взаємодія», 8 «Взаємодія з родиною, опікунами та мультидисциплінарною командою».
2.	**Шлях пораненого до прийняття нового себе та повного психосоціального відновлення:** https://prometheus.org.ua/prometheus-free/path-to-recovery/	Окремі результати навчання за темами практичних занять 3 «Психологічні особливості переживання захворювання та функціональних обмежень», 4 «Мотивація та активна участь пацієнта/клієнта у відновленні».
3.	**Безбар'єрна грамотність:** https://osvita.diia.gov.ua/courses/barrier-free-literacy	Окремі результати навчання за темою практичного заняття 6 «Індивідуалізація професійного спілкування».
4.	**Перша психологічна допомога**: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/first-psychological-aid/	Окремі результати навчання за темами практичних занять 3 «Психологічні особливості переживання захворювання та функціональних обмежень», 5

		«Встановлення професійного контакту та активне слухання».

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Навчання передбачає поєднання пояснення теоретичного матеріалу, обговорення професійних питань, аналізу навчальних ситуацій та самостійного опрацювання джерел. Оцінювання здійснюється за результатами аудиторної роботи, виконання письмових та аналітичних завдань, самостійної роботи, поточного контролю та підсумкового семестрового контролю.

Програмний результат навчання	**Метод навчання**	**Метод оцінювання**
РН 03**.** Дотримуватися етики професійного спілкування, діяти етично, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.	Пояснення; дискусія; аналіз етичних ситуацій; обговорення вимог конфіденційності, інформованої згоди, професійних меж і доброчесності; моделювання професійної взаємодії.	Письмовий контроль: аналіз етичної професійної ситуації; визначення відповідних етичних вимог, можливих порушень і проявів недоброчесності; обґрунтування професійно прийнятного рішення.
РН 07. Застосовувати знання медико-біологічних, психолого-педагогічних, соціальних аспектів у практиці фізичної терапії; виявляти та враховувати зв’язки різних елементів.	Пояснення; проблемний виклад; евристична бесіда; аналіз навчальних ситуацій за біопсихосоціальним підходом; виконання аналітичних завдань; робота в малих групах; самостійне опрацювання навчальних матеріалів.	Письмовий та усний контроль: аналіз навчальної професійної ситуації; визначення психологічних, педагогічних і соціальних чинників стану, поведінки та участі пацієнта/клієнта; встановлення взаємозв’язків між ними та обґрунтування способів їх урахування у фізичній терапії.
РН 13. Провадити пацієнтоцентричну практичну діяльність за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.	Аналіз професійно орієнтованих ситуацій; дискусія; рольове моделювання; робота в малих групах; спільне визначення потреб і цілей; моделювання взаємодії з пацієнтом/клієнтом, родиною, опікунами та членами мультидисциплінарної команди.	Практичний контроль: аналіз професійно орієнтованої ситуації та виконання модельованої взаємодії; виявлення потреб і пріоритетів пацієнта/клієнта, узгодження цілей, урахування позицій родини та членів мультидисциплінарної команди, дотримання етичних вимог і меж професійної компетентності.
РН 16. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти,	Комунікативні вправи; моделювання професійних ситуацій; рольова взаємодія; відпрацювання активного слухання; аналіз вербальної	Практичний контроль: виконання модельованої професійної бесіди з оцінюванням установлення контакту, застосування

соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, зокрема у мультидисциплінарній команді.	та невербальної поведінки; адаптація професійних повідомлень до потреб і можливостей співрозмовника; взаємооцінювання та зворотний зв'язок.	прийомів активного слухання, зрозумілості повідомлення, відповідності вербальних і невербальних засобів особливостям співрозмовника та коректності зворотного зв'язку.
РН 17. Проводити інструктаж та навчання пацієнтів/клієнтів, членів їхніх родин, опікунів.	Пояснення і демонстрація; аналіз зразків інструкцій; моделювання навчальних ситуацій; мікронавчання; розроблення алгоритмів і навчальних матеріалів; відпрацювання методу зворотного пояснення; практичне навчання рухової дії.	Письмовий і практичний контроль: розроблення плану інструктажу та проведення модельованого навчання пацієнта/клієнта або члена родини; оцінювання логічності й доступності пояснення, доцільності демонстрації, перевірки розуміння, надання зворотного зв'язку та засвоєння рухової дії.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНІ РЕСУРСИ

Для вивчення навчальної дисципліни «Основи педагогіки і психології» необхідні:

1) навчальна аудиторія з дошкою та можливістю організації індивідуальної і групової роботи;

2) комп'ютер і мультимедійний проєктор або екран для демонстрації презентацій, навчальних матеріалів та відеофрагментів;

3) комп'ютер або ноутбук із доступом до інтернету для пошуку інформації, виконання та подання письмових робіт;

4) програмне забезпечення для роботи з текстовими документами, таблицями, презентаціями та файлами PDF;

5) доступ до електронного навчального середовища закладу освіти для отримання матеріалів, завдань і зворотного зв'язку;

6) навчальна і наукова література, електронні бібліотечні ресурси, освітньо-професійна програма «Фізична терапія», професійно-етичні та нормативні документи, передбачені змістом дисципліни;

7) дидактичні матеріали: описи професійно орієнтованих ситуацій та етичних дилем, комунікативні сценарії, зразки інструкцій і навчальних матеріалів для пацієнтів/клієнтів та членів їхніх родин.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид	Зміст	% від загальної	Бал

		оцінки	min	max
Поточні контрольні заходи	Робота на практичних заняттях, виконання самостійних завдань, модульне тестування	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	Екзаменаційне тестування	40	25	40
Всього:	-	100	60	100

Процедура проведення поточного контролю протягом семестру та підсумкового семестрового контролю регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять і передбачає оцінювання усних відповідей, виконання практичних, аналітичних і самостійних завдань, аналізу професійно орієнтованих ситуацій, участі в модельованій професійній взаємодії та результатів модульного тестування.

Результати поточного контролю фіксуються в «Електронному журналі обліку успішності академічної групи» за чотирибальною шкалою оцінками «2», «3», «4», «5». У разі відсутності здобувача на занятті виставляється позначка «н».

За результатами поточного контролю в електронному журналі автоматично визначається підсумковий бал поточного контролю та здійснюється облік пропущених занять. Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі **екзаменаційного тестування.**

Критерії оцінювання (аудиторні заняття):

«відмінно», «5»	Здобувач повно, системно та науково коректно володіє матеріалом теми, вільно використовує основні психологічні й педагогічні поняття. Самостійно і послідовно аналізує професійно орієнтовані ситуації, правильно визначає психологічні чинники поведінки, стан, потреби та можливості пацієнта/клієнта, відокремлює спостережувані факти від припущень і не вдається до необґрунтованого діагностування. Пропонує доцільні способи професійного спілкування, психологічної підтримки, інструктування або навчання. Ураховує гідність, права, індивідуальні та культурні особливості людини, вимоги конфіденційності, професійні межі й необхідність залучення інших фахівців. Самостійно і правильно виконує практичні та аналітичні завдання, аргументує запропоновані рішення та формулює логічні висновки.

«добре», «4»	Здобувач добре володіє матеріалом теми, правильно використовує основні психологічні й педагогічні поняття. Загалом правильно аналізує професійно орієнтовані ситуації та визначає більшість психологічних чинників, потреб і можливостей пацієнта/клієнта. Запропоновані способи професійного спілкування, підтримки, інструктування або навчання переважно відповідають ситуації. Етичні вимоги та межі професійної компетентності враховано. Практичні й аналітичні завдання виконано переважно правильно, однак окремі положення недостатньо конкретизовані або обґрунтовані. Допущені неточності не змінюють загальної правильності відповіді.
«задовільно», «3»	Здобувач володіє основним змістом теми, але знання є неповними або недостатньо системними. Використовує базові психологічні й педагогічні поняття, допускаючи окремі неточності. Аналіз професійної ситуації є неповним або переважно описовим; психологічні чинники поведінки, потреби учасників і можливі комунікативні чи навчальні бар'єри визначено частково. Запропонований спосіб взаємодії загалом прийнятний, але недостатньо пов'язаний зі змістом ситуації. Етичні вимоги та межі професійної компетентності враховано неповно. Практичні завдання виконано частково правильно, а висновки потребують уточнення за допомогою викладача.
«незадовільно», «2»	Здобувач демонструє фрагментарне засвоєння навчального матеріалу, допускає суттєві помилки у використанні психологічних і педагогічних понять. Не може цілісно проаналізувати професійну ситуацію, неправильно або неповно визначає психологічні чинники поведінки, стан, потреби та можливості пацієнта/клієнта. Запропоновані способи професійного спілкування, підтримки, інструктування або навчання є недоцільними, малореалістичними чи необґрунтованими. Етичні вимоги та межі професійної компетентності переважно не враховано. Практичне або аналітичне завдання виконано частково чи із суттєвими помилками; відповідь є неповною, нелогічною і потребує істотної допомоги викладача.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Кількість балів	***Опис критерію***
5 балів	Завдання виконано повністю, самостійно, своєчасно та відповідно до встановлених вимог. Здобувач демонструє глибоке й системне розуміння матеріалу, коректно використовує психологічні та педагогічні поняття, пов'язує теоретичні положення з професійною діяльністю у фізичній терапії. Аналіз професійно орієнтованої ситуації є послідовним і обґрунтованим; правильно визначено психологічні чинники, потреби й можливості пацієнта/клієнта. Запропоновані способи професійної взаємодії, підтримки або навчання є доцільними, реалістичними й відповідають межам компетентності фахівця. За

	потреби використано доречні й достовірні джерела, посилання оформлено коректно. Висновки логічні та самостійні, робота належно структурована й оформлена.
4 бали	Завдання виконано повністю або майже повністю та загалом правильно. Здобувач демонструє достатнє розуміння матеріалу, правильно використовує основні психологічні й педагогічні поняття та пов'язує їх із професійними ситуаціями у фізичній терапії. Аналіз і висновки переважно обґрунтовані, однак окремі аспекти розкрито недостатньо повно або допущено несуттєві неточності. Запропоновані способи професійної взаємодії загалом доцільні; етичні вимоги та межі компетентності враховано. Окремі недоліки змісту, аргументації чи оформлення не впливають суттєво на загальну якість роботи.
3 бали	Завдання виконано переважно відповідно до вимог, але неповно або недостатньо аргументовано. Здобувач демонструє базове розуміння матеріалу, проте виклад має переважно описовий характер. У використанні психологічних і педагогічних понять, аналізі професійної ситуації або визначенні потреб пацієнта/клієнта наявні окремі змістові неточності. Запропоновані способи взаємодії частково відповідають ситуації; етичні вимоги та межі професійної компетентності враховано неповно. Висновки потребують уточнення, у структурі або оформленні роботи наявні недоліки.
2 бали	Завдання виконано частково або із суттєвими змістовими недоліками. Здобувач демонструє фрагментарне розуміння теми, допускає значні помилки у використанні психологічних і педагогічних понять. Аналіз професійної ситуації є поверховим, непослідовним або необґрунтованим. Психологічні чинники, потреби й можливості пацієнта/клієнта визначено неправильно або неповно. Запропоновані способи взаємодії недостатньо реалістичні чи недоцільні; етичні вимоги та межі професійної компетентності переважно не враховано. Висновки не пов'язані належним чином зі змістом завдання, робота має суттєві недоліки структури й оформлення.
0 балів	Завдання не подано, не виконано, не відповідає визначеній темі або поданий матеріал не дає змоги оцінити досягнення відповідних результатів навчання.

Критерії оцінювання екзамену (тестування)

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі екзаменаційного тестування, яке охоплює зміст усіх тем навчальної дисципліни. Тест включає завдання на знання і розуміння основних психологічних та педагогічних понять, установлення взаємозв'язків між ними, а також професійно-ситуаційні завдання, що передбачають застосування набутих знань у діяльності фахівця з фізичної терапії.

Професійно-ситуаційні завдання спрямовані на перевірку вміння визначати психологічні й педагогічні чинники поведінки, потреби та

можливості пацієнта/клієнта, обирати доцільні способи професійного спілкування, підтримки, інструктування і навчання, ураховувати етичні вимоги та межі професійної компетентності.
Оцінювання здійснюється відповідно до кількості правильно виконаних тестових завдань та їхньої визначеної ваги. Неправильна відповідь або відсутність відповіді оцінюється в 0 балів. Отриманий результат переводиться у 40-бальну шкалу.
Максимальна оцінка за екзаменаційне тестування становить 40 балів. Мінімально необхідний результат для успішного складання екзамену – 25 балів

Кількість балів	***Характеристика результату***
36–40 балів	Високий рівень засвоєння навчального матеріалу; правильне виконання переважної більшості тестових завдань; системне розуміння психологічних і педагогічних закономірностей та їх застосування у фізичній терапії.
30–35 балів	Достатній рівень засвоєння матеріалу; правильне виконання більшості теоретичних і професійно-ситуаційних завдань за наявності окремих помилок або неточностей.
25–29 балів	Базовий рівень засвоєння матеріалу та орієнтування в типових професійних ситуаціях; наявні помилки у застосуванні психологічних і педагогічних знань. Результат є достатнім для складання екзамену.
0–24 бали	Недостатній рівень засвоєння навчального матеріалу та застосування знань у професійно-ситуаційних завданнях. Результат є недостатнім для складання екзамену.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки здобувачі зобов’язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість «н» в журналі буде виставлено «0» (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

До підсумкового семестрового контролю допускаються здобувачі, які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Здобувачі, які отримали 34 бали або менше, не допускаються до складання підсумкового контролю та на підставі укладеного додаткового договору повторно вивчають дисципліну впродовж наступного навчального семестру.

За результатами екзаменаційного тестування здобувач може отримати максимум 40 балів. Здобувачі, які отримали за екзаменаційне тестування 24 бали або менше, вважаються такими, що не склали екзамен, і мають пройти повторне складання відповідно до встановленого порядку.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни визначається як сума балів, отриманих за результатами поточного та підсумкового контролю, відповідно до **шкали оцінювання знань за ЄКТС**.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	**Рівень досягнень, %**	**Шкала ЄКТС**
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Незараховано	0 – 59	-

Здобувачі, які не з’явилися на екзамен (тестування) без поважних причин, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Барбашова І. А. Основи педагогіки : навч. посіб. 3-тє вид., оновл. та випр. Мелітополь : ТОВ «Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні», 2022. 130 с.
2. Губенко І. Я., Карнацька О. С., Шевченко О. Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров’я та міжособового спілкування : підручник. 3-тє вид., стер. Київ : ВСВ «Медицина», 2021. 312 с.

3. Древіцька О. О., Буцька Л. В. Медична психологія в системі реабілітації : навч.-метод. посіб. Київ : Видавничий центр «Кафедра», 2026. 204 с.
4. Медична психологія : підручник / М. М. Пустовойт, Є. В. Опря, О. Ю. Донець та ін. ; за ред. М. М. Пустовойта, Є. В. Опри. Львів : Магнолія 2006, 2024. 328 с.
5. Основи загальної психології : навч. посіб. / уклад.: О. Г. Романовський, Т. В. Гура, В. Є. Михайличенко, Л. М. Грень. 2-ге вид., допов. і перероб. Харків : ФОП Іванченко І. С., 2025. 332 с.
6. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи : навч. посіб. Т. 1 / за заг. ред. Н. Пророк. Київ, 2018. 208 с.
7. Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Основи психології і педагогіки : навч. посіб. Львів : Новий Світ–2000, 2020. 452 с.
8. Тимофієва М. П., Слободська О. В. Психологія здоров'я : підручник. Київ : МЕДПРИНТ, 2022. 600 с.
9. Magill R. A., Anderson D. I. Motor Learning and Control: Concepts and Applications. 12th ed. New York : McGraw Hill, 2021, 544 p.

Допоміжна література

1. Бобіна О. В. Основи психології у питаннях і відповідях : навч. посіб. Миколаїв : НУК, 2023. 152 с.
2. Варій М. Й., Ортинський В. Л. Основи психології і педагогіки : підручник. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2017. 548 с.
3. Візірякіна О. М. Психологія у медичній реабілітації. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Медицина»*. 2023. № 1 (67). С. 111–114. DOI: https://doi.org/10.32782/2415-8127.2023.67.20.
4. Гапочка Я. О. Теоретико-методологічні засади концепції взаємодії учасників команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Психологія*. 2022. Т. 33 (72), № 6. С. 46–51. DOI: https://doi.org/10.32782/2709-3093/2022.6/09.

5. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. 2-ге вид., перероб., допов. Київ : Ліра-К, 2025. 544 с.
6. Рибалка В. В. Психологія і педагогіка праці особистості : посібник. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. 136 с.
7. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська та ін. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. 594 с.
8. Халік О. О., Питлюк-Смеречинська О. Д. Коучингові інтервенції як складова кризової допомоги в умовах війни. *Слобожанський науковий вісник. Серія: Психологія*. 2026. № 1. С. 172–176. DOI: https://doi.org/10.32782/psyspu/2026.1.27.

Електронні ресурси

1. Як налагодити спілкування між лікарем та пацієнтом під час війни. Міністерство охорони здоров'я України. URL: https://moz.gov.ua/uk/jak-nalagoditi-spilkuvannja-mizh-likarem-ta-pacientom-pid-chas-vijni

2. Physiopedia Plus (Physioplus) : міжнародна онлайн-платформа професійного розвитку для фізичних терапевтів. URL: https://members.physio-pedia.com/uk/ukraine-page-uk/

3. Physiotutors. Вигорання у фізіотерапії : подкаст [Електронний ресурс]. 19 лютого 2026 р. URL: https://www.physiotutors.com/uk/podcasts/burnout-in-physiotherapy-writeupp/

4. Psychological first aid: Guide for field workers. World Health Organization. URL: https://www.who.int/publications/i/item/9789241548205